

VN/32076/2023**Vantaan kaupungin lausunto luonnoksista kotoutumislain mukaisiksi valtioneuvoston asetuksiksi**

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Asetus 1: VNa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sekä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin sisällöstä ja toteuttamisesta (arviointiasetus)

Asetusluonnoksessa otetaan tarkasti kantaa palveluprosessiin ja esimerkiksi siihen, missä vaiheessa asiantuntija-arviointeja tulisi toteuttaa osana prosessia. Vantaan kaupunki ei kannata näin yksityiskohtaista sääntelyä. Esimerkiksi osa asiantuntija-arvioinneista tulisi mahdollistaa jo ennen alkuhaastattelua, jotta haastattelutilanteessa on realistinen arvio asiakkaan todellisesta tilanteesta, ja alkuhaastattelussa voidaan keskittyä oikea-aikaisten palveluiden tarjoamiseen ja asiakkaan tehokkaaseen ohjaukseen.

Asetusluonnos ei ota kantaa tiedonvaihtoon, joka tulisi huomioida erityisesti asiantuntija-arvioinneissa sekä kunnan, työvoimaviranomaisen sekä hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä. Alkuhaastattelun olennaisten tietojen tulisi olla saatavilla tai mahdollistaa esimerkiksi IT-järjestelmien rajapintojen kautta kaikille osapuolille, jotta asiakkaan ohjaus on tehokasta kotoutumisprosessin näkökulmasta.

Asetus 2: VNa monikielisen yhteiskuntaorientaation sisällöstä ja toteuttamisesta (yhteiskuntaorientaatioasetus)

Monikielisen yhteiskuntaorientaation sisältö ja laajuus tulisi suhteuttaa kunnille tehtävään varattuun rahoitukseen. Vantaan kaupunki katsoo, että kokonaisuuteen ei ole varattu riittävää rahoitusta tehtävän laajuuteen nähden.

Asetuksessa määritellään, että monikielisen yhteiskuntaorientaation on sisällettävä yhteensä vähintään 70 tuntia opetusta ja itsenäistä opiskelua. Vaikka on sinänsä hyvä, että yhteiskuntaorientaation opetusmäärä ja sisältö olisi sama työnhakijoille ja työvoiman ulkopuolisille kotoutujille, tarvitaan toteutukseen myös joustoa ja mahdollisuuksia erilaisille toteutusmalleille. Asetuksessa ei myöskään huomioida koulutusmateriaalia, joka tällä hetkellä on saatavilla vain suomeksi ja tulee todennäköisesti käännättää vähintään suurimmille kielille, jotta omakielinen opetus olisi tehokasta. Ei voida olettaa, että kunnat ottavat käännöstyön vastuulleen, kun kyse on valtakunnallisesta opetusmateriaalista.

Yhteiskuntaorientaation kohderyhmä on hyvin heterogeeninen ja kunnalla tulisi olla mahdollisuus järjestää orientaatiota esimerkiksi pienemmällä tuntimäärällä, toiminnallisemmalla toteutuksella, etä- ja hybriditoteutuksilla, riippuen asiakaskunnan

tarpeista. Myös Owl Groupin selvityksessä 2023 keskeisinä suosituksina olivat yhteiskuntaorientaation vaihtelevat ja joustavat toteutustavat eri tilanteissa eri kohderyhmille.

Asetus 4: VNa laskennallisen korvauksen perusteista ja maksatuksesta (korvausasetus)

Vantaan kaupunki on myös aiemmissa lausunnoissaan esittänyt huolensa siitä, että rahoitus ei ole riittävä kattamaan kasvavaa palvelutarvetta. Suuret kunnat kantavat pääasiallisen vastuun uusista Suomeen muuttavista henkilöistä ja kasvavista asiakasmääristä kotoutumispalveluissa. Valtionosuusrahoituksen tulisi vastata sekä tarvetta että vastuun laajuutta.

Kotoutumislain mukaiset tehtävät siirtyvät kunnille 1.1.2025 alkaen, ja kasvattavat kunnan vastuuroolia. Uudistuksen lähtökohtana on ollut, että valtiolta siirtyvät tehtävät rahoitetaan täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta.

Heikennykset palveluiden rahoitukseen voivat pitkällä aikavälillä aiheuttaa runsaasti lisäkustannuksia sekä epätoivottuja vaikutuksia esimerkiksi palveluiden saatavuudessa sekä tehokkuudessa. On huomioitava myös korvausajan lyheneminen kansainvälistä suojelua saavien kotoutujien kohdalla, mikä heikentää entisestään kuntien taloudellista tilannetta ja edellytyksiä toteuttaa kotoutumislain mukaisia vastuutehtäviä.

Asetus 5: VNa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavista tiedoista (tietoasetus)

Vantaan kaupunki pitää asetusluonnosta hyvänä. Asetuksessa voisi huomioida laajemmin eri toimijoiden tiedonvaihdon tarpeet kotoutumisprosessin tehostamiseksi. Vantaan näkökulmasta kotoutumispalveluiden ja työnhakijoiden palveluiden yhteistyö on keskeistä uudistuksessa ja vaatii asiakkaiden ja tiedon sujuvaa siirtymää palvelukokonaisuuksien ja tiimien välillä. Tiedonvaihto tulisi mahdollistaa ensisijaisesti asiakastietojärjestelmien rajapinnoilla tai vaihtoehtoisesti suostumusperustaisesti.

Muut huomiot

Lisätietoja:

Suvi Lindén
Vieraskielisten osaajien ja kotoutujien palveluiden päällikkö
Vantaan kaupunki
0403562613
suvi.linden@vantaa.fi